

Wyrok z dnia 6 lutego 2002 r.

III RN 202/00

Dokonując ustalenia wartości celnej towaru na podstawie art. 29 ustawy z dnia 9 stycznia 1997 r. Kodeks celny (Dz.U. Nr 23, poz. 117 ze zm.) organ celny obowiązany jest wykazać, że ustalenie tej wartości nie jest możliwe na podstawie art. 23 oraz art. 25-28 Kodeksu celnego.

Przewodniczący SSN Kazimierz Jaśkowski, Sędziowie SN: Jerzy Kwaśniewski, Andrzej Wasilewski (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 6 lutego 2002 r. sprawy ze skargi Aliny K. i Izabeli P. - właścicielek Przedsiębiorstwa Produkcyjno - Handlowego: "T.-P." s.c. w K. na decyzję Prezesa Głównego Urzędu Ceł w W. z dnia 29 grudnia 1998 r. [...] w przedmiocie wymiaru cła, na skutek rewizji nadzwyczajnej Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego [...] od wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego-Ośrodka Zamiejscowego w Poznaniu z dnia 25 maja 2000 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu-Ośrodkowi Zamiejscowemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania.

U z a s a d n i e n i e

Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe „T.-P.” s. c. Alina K. i Izabela P. dokonało w dniu 8 września 1998 r. zgłoszenia celnego [...], w celu objęcia procedurą dopuszczenia do obrotu tkaniny bielonej i barwionej (65% poliester – 35% bawełna), dołączając równocześnie do tego zgłoszenia rachunek z dnia 24 sierpnia 1998 r., w którym wartość 1 mb tkaniny określona została na 1 USD. Dyrektor Urzędu Celnego w P. przyjął powyższe zgłoszenie, jako odpowiadające wymogom formalnym wynikającym z art. 64 § 1 i § 2 ustawy z dnia 9 stycznia 1997 r. – Kodeks celny (Dz.U. Nr 23, poz. 117 ze zm.), a następnie przystąpił do jego weryfikacji (art. 70 Kodeksu celnego), w wyniku której zakwestionował wiarygodność załączonego do tego zgłoszenia celnego rachunku w tej części, w jakiej dotyczył on ceny tkaniny, i w konse-

kwencji ustalił wartość celną towaru metodą zastępczą, zgodnie z art. 29 § 1 Kodeksu celnego. Prezes Głównego Urzędu Ceł decyzją z dnia 29 grudnia 1998 r. utrzymał w mocy powyższą decyzję Urzędu Celnego w P., nie uwzględniając podniesionych przez Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe „T.-P.” s. c. w jego odwołaniu zarzutów, w tym także zarzutu, że organ pierwszej instancji nie uzasadnił przyczyny, z powodu której przedstawiony rachunek uznał za niewiarygodny.

Naczelny Sąd Administracyjny-Ośrodek Zamiejscowy w Poznaniu wyrokiem z dnia 25 maja 2000 r. [...] oddalił skargę Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Handlowego „T.-P.” s. c. na powyższą decyzję Głównego Urzędu Ceł z dnia 29 grudnia 1998 r. W uzasadnieniu tego wyroku Naczelny Sąd Administracyjny stwierdził w szczególności, że: po pierwsze – w rozpoznawanej sprawie „organy celne obszernie i przekonywująco uzasadniały podstawy zakwestionowania wiarygodności rachunku załączonego do zgłoszenia celnego”; oraz po drugie – ponieważ wartość transakcyjna towaru, sprowadzanego na polski obszar celny, nie odzwierciedlała rzeczywistej jego ceny (art. 23 § 1 i art. 85 § 1 Kodeksu celnego), a wartości celnej tego towaru nie można było ustalić na podstawie art. 23 i art. 25 – art. 28 Kodeksu celnego, organ celny dokonał ustalenia jego wartości celnej zgodnie z art. 29 Kodeksu celnego, wyjaśniając w uzasadnieniu sposób, w jaki to uczynił.

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego wniósł rewizję nadzwyczajną od powyższego wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego-Ośrodka Zamiejscowego w Poznaniu z dnia 25 maja 2000 r. [...], w której zarzucił temu wyrokowi rażące naruszenie: po pierwsze – art. 29 Kodeksu celnego, wobec uznania, że przepis ten może stanowić podstawę do ustalenia wartości celnej towaru w rozpoznawanej sprawie, w której „organy celne nie rozważyły możliwości zastosowania metod ustalania wartości celnej towaru w sposób przewidziany w art. 23 i 25 – 28 Kodeksu celnego”; po drugie – art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz.U. Nr 74, poz. 368 ze zm.), wobec oddalenia skargi „mimo istnienia oczywistych podstaw do jej uwzględnienia” na podstawie art. 22 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o NSA, skoro „organy celne obu instancji nie wykazały, iż w konkretnej sprawie zaistniała konieczność ustalenia wartości celnej towaru w oparciu o art. 29 Kodeksu celnego”. W konsekwencji, w rewizji nadzwyczajnej wniesiono na podstawie art. 57 ust. 2 ustawy o NSA o zmianę zaskarżonego wyroku oraz uchylenie zaskarżonej decyzji Prezesa Głównego Urzędu Ceł oraz utrzymanie nią w mocy, poprzedzającej ją decyzji Dyrektora Urzędu Celnego w P. [...]) w przedmiocie wymiaru

cia. W uzasadnieniu rewizji nadzwyczajnej podniesiono w szczególności, że: po pierwsze – „w dołączonych do niniejszej rewizji nadzwyczajnej aktach postępowania celnego nie ma nie tylko dokumentu, ale nawet stwierdzenia, że organy celne – w okolicznościach konkretnej sprawy – uznały za niemożliwe ustalenie wartości celnej towaru zgodnie z art. 23, bądź art. 25 – art. 28 Kodeksu celnego”; po drugie – „w polskim systemie prawnym istnieją właściwe instrumenty, których zastosowanie powinno pozwalać na odpowiednią ochronę polskich producentów tkanin (...) instrumenty przewidziane w ustawie z dnia 11 grudnia 1997 r. o ochronie przed przywozem na polski obszar celny towarów po cenach dumpingowych (Dz.U. Nr 157, poz. 1028)”; oraz po trzecie – skoro w rozpoznawanej sprawie „biegły podtrzymując swoją wyce- nę importowanych tkanin zastrzega zarazem, że dokonana przez niego wycena nie może być uznana za podstawę do zakwestionowania cen deklarowanych przez importerów tkanin z tego powodu, że nie zostały uruchomione stosowne procedury służące ochronie polskich producentów tkanin, to tym bardziej ani organy celne, ani NSA, nie mając po temu dostatecznych podstaw – w dobie wolności gospodarczej – nie powinny podważać wiarygodności cen deklarowanych przez importerów tkanin w zgłoszeniach celnych z powołaniem się na faktury zakupu”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rewizja nadzwyczajna jest zasadna. Zgodnie z dyspozycją art. 23 § 1 Kodeksu celnego „wartością celną towarów jest wartość transakcyjna, to znaczy cena faktycznie zapłacona lub należna za towar sprzedany w celu przywozu na polski obszar celny”, przy czym „ceną faktycznie zapłaconą lub należną jest całkowita kwota płatności dokonanej lub mającej zostać dokonaną przez kupującego wobec lub na korzyść sprzedawcy. Płatność może zostać dokonana w formie przelewu pieniężnego lub za pomocą innych form zapłaty bezpośrednio lub pośrednio (art. 23 § 9 Kodeksu celnego). Jeżeli jednak organ celny z uzasadnionych przyczyn zakwestionuje wiarygodność i dokładność informacji lub dokumentów służących do określenia wartości celnej, które zostały dołączone do zgłoszenia celnego, wówczas wartość transakcyjna nie może być przyjęta za wartość celną zgłoszonego do odprawy celnej towaru (art. 23 § 7 Kodeksu celnego). W takiej sytuacji, wartość celna towaru zgłoszonego do odprawy celnej ustalana jest przez organ celny wedle zasad określonych kolejno bądź w art. 25, bądź w art. 26, bądź w art. 27, bądź też w art. 28 Kodeksu celnego, a

dopiero w ostateczności, jeżeli wartość celna nie może być ustalona na podstawie przepisów art. 23 i art. 25 – art. 28 Kodeksu celnego, jest ona ustalana na podstawie art. 29 Kodeksu celnego.

W rozpoznawanej sprawie, organy celne zakwestionowały wiarygodność wartości transakcyjnej towaru, wynikającej z faktury załączonej do zgłoszenia celnego, z uwagi na rażąco niską cenę sprowadzonej przez Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe „T.-P.” s.c. Alina K. i Izabela P. z zagranicy tkaniny, w stosunku do jej rzeczywistej wartości rynkowej. Wzięły przy tym pod uwagę i to, że - w opinii organów celnych – wiarygodności wartości celnej towaru, określonej w przedstawionej fakturze, nie potwierdzała również odbita na tej fakturze pieczęć Izby Handlowej w H., bowiem odnosiła się ona „wyłącznie do potwierdzenia autentyczności podpisu na fakturze”, którego organy celne nie kwestionowały. W tej sytuacji, organy celne dokonały ustalenia wartości celnej towaru zgłoszonego do odprawy celnej przez Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe „T.-P.” na podstawie art. 29 Kodeksu celnego, ale uczyniły to w sposób oczywiście niezgodny z wymaganiami tego przepisu ustawy, bowiem uprzednio nie wykazały, że wartość celna tego towaru nie może być ustalona na podstawie przepisów art. 25 – art. 28 Kodeksu celnego. Oznacza to, że trafny jest podniesiony w rewizji nadzwyczajnej zarzut rażącego naruszenia art. 29 Kodeksu celnego, czego nie wziął pod uwagę Naczelny Sąd Administracyjny, wydając zaskarżony wyrok.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy na podstawie art. 393¹³ § 1 KPC w związku z art.10 ustawy z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego, rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej - Prawo upadłościowe i Prawo o postępowaniu układowym, Kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 43, poz.189 ze zm.) orzekł jak w sentencji.

=====